

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کارآفرینی ورزشی:
رویکردی به کارآفرینی، کسب و کار و
پژوهش‌های ورزشی

نگارندگان

دکتر محمد احسانی

دکتر زینب مندعلی زاده

استاد دانشگاه تربیت مدرس

استادیار دانشگاه اراک

۱۳۹۵

مرکز نشر

دانشگاه تربیت مدرس

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۸۹-۳۰-۴

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۷۳۶۲۱

عنوان و نام پدیدآور: کارآفرینی ورزشی: رویکردی به کارآفرینی، کسب و کار و پژوهش‌های ورزشی / نگارندگان محمد احسانی، زینب مندعلی‌زاده.

مشخصات نشر: تهران: دانشگاه تربیت مدرس، دفتر نشر آثار علمی، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ه، ۳۱۴ ص: مصور، جدول، نمودار.

یادداشت: واژه‌نامه.

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۲۹.

یادداشت: نمایه.

عنوان دیگر: رویکردی به کارآفرینی، کسب و کار و پژوهش‌های ورزشی

موضوع: ورزش - جنبه‌های اقتصادی

موضوع: Sports- Economic aspect

موضوع: کارآفرینی

موضوع: Entrepreneurship

رده‌بندی دیویی: ۳۳۸ / ۴۷۷۹۶

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ ۳ک۲ الف/۷۷۱۶

سرشناسه: احسانی، محمد. ۱۳۳۳

شناسه افزوده: مندعلی‌زاده، زینب، ۱۳۶۳، Zeynab, Mondalizade, پدیدآور، استادیار، ۸۲۸۸۴۶۰۷

شناسه افزوده: دانشگاه تربیت مدرس. مرکز نشر آثار علمی

شناسه افزوده: Tarbiat Modares University. TMU Press

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

کارآفرینی ورزشی:

رویکردی به کارآفرینی، کسب و کار و پژوهش‌های ورزشی

نگارندگان: دکتر محمد احسانی

دکتر زینب مندعلی‌زاده

ویراستار ادبی و فنی: مرسله برنجی

طراح جلد: دکتر سید نجم‌الدین امیرشاه‌کرمی

ناشر: مرکز نشر آثار علمی دانشگاه تربیت مدرس

شماره انتشار: ۲۰۷

شماره پیاپی: ۲۴۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰

ISBN: 978-600-7589-30-4

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۸۹-۳۰-۴

نوبت چاپ: اول

کارشناس اجرایی: مرسله برنجی

ناظر چاپ: مصطفی جانجانی

چاپ و صحافی: شمس

مرکز پخش: تقاطع بزرگراه‌های آل‌احمد و دکتر چمران.

دانشگاه تربیت مدرس، مرکز نشر آثار علمی، صندوق پستی: ۱۴۱۱۵-۳۱۸

دورنگار: ۸۲۸۸۳۰۳۲

تلفن: ۸۲۸۸۳۰۹۶

بها: ۲۸۰۰۰۰ ریال

صحت مطالب کتاب بر عهده نگارندگان است.

تقدیم به :

تمام اساتید، دانشجویان علوم ورزشی، مربیان، دلسوختگان و عاشقان
ورزش کشور که نهال علم و دانش، اخلاق و رفتار، پیشرفت و توسعه
ورزشی را بارور نموده اند.

فهرست

پیشگفتار.....	ز
۱- مفاهیم و دیدگاه‌ها: کارآفرینی و ورزش	
۱-۱ مقدمه.....	۱
۲-۱ خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی در ورزش.....	۱
۳-۱ تعاریف و دیدگاه‌های مختلف در ارتباط با کارآفرینی.....	۱۴
۱-۳-۱ دیدگاه اقتصاددانان نسبت به کارآفرینی ورزشی.....	۱۷
۲-۳-۱ دیدگاه روان‌شناسان نسبت به کارآفرینی ورزشی.....	۱۹
۱-۲-۳-۱ خلاقیت و نوآوری.....	۲۱
۲-۲-۳-۱ خطرپذیری.....	۲۴
۳-۲-۳-۱ تحمل ابهام.....	۲۵
۴-۲-۳-۱ مرکز کنترل.....	۲۶
۵-۲-۳-۱ توفیق‌طلبی.....	۲۶
۶-۲-۳-۱ استقلال‌طلبی.....	۲۷
۳-۳-۱ دیدگاه دانشمندان مدیریت نسبت به کارآفرینی ورزشی.....	۲۸
۴-۳-۱ دیدگاه جامعه‌شناسان نسبت به کارآفرینی ورزشی.....	۳۱
۴-۱ کارآفرین و کارآفرینی ورزشی.....	۳۵
۵-۱ تعامل کارآفرینی و مدیریت ورزش.....	۳۵

کارآفرینی ورزشی: رویکردی به...

- ۳۷-۱ تجاری سازی در ورزش و ارتباط آن با کارآفرینی.....
- ۳۹-۱ پیامدهای کارآفرینی در ورزش.....
- ۴۰-۱ نتیجه گیری.....

۲- رویکرد نظری به کارآفرینی ورزشی

- ۴۹-۱-۲ مقدمه.....
- ۴۹-۲-۲ انواع کارآفرینی در ورزش.....
- ۵۰-۲-۲ کارآفرینی جامعه محور.....
- ۵۱-۲-۲ کارآفرینی شرکتی.....
- ۵۱-۳-۲ کارآفرینی نژادی.....
- ۵۲-۴-۲ کارآفرینی سازمانی.....
- ۵۶-۵-۲ کارآفرینی بین المللی.....
- ۵۷-۶-۲ کارآفرینی اجتماعی.....
- ۶۱-۱-۶-۲ ابعاد کارآفرینی اجتماعی در ورزش.....
- ۶۵-۲-۶-۲ تفاوت کارآفرینی اقتصادی و کارآفرینی اجتماعی.....
- ۶۶-۷-۲ کارآفرینی نهادی.....
- ۶۷-۸-۲ کارآفرینی فناورانه.....
- ۶۸-۹-۲ کارآفرینی زنان.....
- ۶۹-۱-۹-۲ مشکلات پیش روی زنان کارآفرین در ورزش.....
- ۷۴-۱۰-۲ کارآفرینی فرهنگی.....
- ۷۵-۳-۲ کارآفرینی چند منظوره (تناوبی).....
- ۷۶-۴-۲ عوامل مؤثر بر فرایند کارآفرینی ورزشی.....
- ۷۸-۵-۲ تئوری های به کار رفته در حوزه کارآفرینی.....
- ۸۱-۱-۵-۲ تئوری ذینفعان.....
- ۸۲-۲-۵-۲ تئوری تغییر نهادی.....
- ۸۴-۳-۵-۲ تئوری حجم سرمایه.....

فهرست

- ۴-۵-۲ تئوری شبکه اجتماعی..... ۸۵
- ۵-۵-۲ تئوری مبتنی بر منابع..... ۸۶
- ۶-۲ نگاهی به برنامه‌های راهبردی ورزش ایران و سایر کشورهای توسعه یافته در بخش کارآفرینی..... ۸۷
- ۷-۲ مقایسه کارآفرینی ورزشی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه..... ۹۳
- ۱-۷-۲ فرصت‌های کارآفرینی در ورزش..... ۹۳
- ۲-۷-۲ منابع مالی در ورزش..... ۱۰۰
- ۳-۷-۲ منابع انسانی و کارآموزی در ورزش..... ۱۰۱
- ۸-۲ تعامل کارآفرینی و راهبرد..... ۱۰۱
- ۹-۲ بازاریابی و کارآفرینی..... ۱۰۵
- ۱۰-۲ عملکرد کارآفرینانه در بازاریابی ورزش..... ۱۰۸
- ۱۱-۲ رویکردهای مطالعاتی آینده به کارآفرینی..... ۱۱۲
- ۱۲-۲ نتیجه‌گیری..... ۱۱۵
- ۳- ماندگاری کارآفرینی و کسب‌وکارهای ورزشی
- ۱-۳ مقدمه..... ۱۱۷
- ۲-۳ کسب‌وکارهای کوچک و شرکت‌های کارآفرین..... ۱۱۷
- ۳-۳ اهداف کسب‌وکارها..... ۱۲۱
- ۱-۳-۳ اهداف خدماتی..... ۱۲۱
- ۲-۳-۳ اهداف اجتماعی..... ۱۲۱
- ۳-۳-۳ اهداف رشد..... ۱۲۲
- ۴-۳-۳ هدف مزیتی..... ۱۲۲
- ۴-۳ عوامل مؤثر بر موفقیت کسب‌وکارها..... ۱۲۲
- ۵-۳ نگرانی‌هایی برای صاحبان کسب‌وکارها..... ۱۲۵
- ۶-۳ کسب‌وکار اینترنتی در ورزش..... ۱۲۶
- ۷-۳ مدیریت صحیح منابع در کارآفرینی ورزشی..... ۱۳۳

کارآفرینی ورزشی: رویکردی به...

- ۱-۷-۳ سرمایه انسانی و کارآفرینی ورزشی ۱۳۴
- ۲-۷-۳ سرمایه اجتماعی و کارآفرینی ورزشی ۱۳۶
- ۳-۷-۳ سرمایه فرهنگی و کارآفرینی ورزشی ۱۳۸
- ۴-۷-۳ سرمایه مالی و کارآفرینی ورزشی ۱۴۱
- ۵-۷-۳ سرمایه سازمانی (ساختاری) و کارآفرینی ورزشی ۱۴۲
- ۶-۷-۳ سرمایه تولیدی و کارآفرینی ورزشی ۱۴۲
- ۷-۷-۳ سرمایه رابطه‌ای (مشتری) و کارآفرینی ورزشی ۱۴۳
- ۸-۳ کارآفرینی پایدار ورزشی ۱۴۴
- ۹-۳ پایداری کارآفرینی ورزشی ۱۴۵
- ۱۰-۳ کارآفرینی اجتماعی در ورزش ۱۴۶
- ۱۱-۳ کارآفرینی نهادی در ورزش ۱۴۷
- ۱۲-۳ پایداری اقتصادی کارآفرینی ورزشی ۱۴۷
- ۱۳-۳ پایداری اجتماعی کارآفرینی ورزشی ۱۴۸
- ۱۴-۳ پایداری محیطی کارآفرینی ورزشی ۱۴۸
- ۱۵-۳ شاخص‌های کارآفرینی ۱۴۹
- ۱۶-۳ فرایند شناسایی شاخص‌های کارآفرینی پایدار در ورزش ۱۵۶
- ۱۷-۳ شاخص‌های پایداری در کارآفرینی ورزشی ۱۵۹
- ۱۸-۳ الگوهای کارآفرینی پایدار ۱۶۹
- ۱۹-۳ فرایند پایداری کارآفرینی در ورزش ۱۷۴
- ۲۰-۳ موانع پایداری کارآفرینی در ورزش ۱۷۹
- ۲۱-۳ نتیجه‌گیری ۱۸۲

۴- آموزش کارآفرینی ورزشی در مراکز دانشگاهی

- ۱-۴ مقدمه ۱۸۵
- ۲-۴ ضرورت، جایگاه و اهمیت آموزش کارآفرینی ۱۸۵
- ۳-۴ دانشگاه کارآفرین ۱۹۱

فهرست

- ۴-۴ استانداردهای آموزش کارآفرینی..... ۱۹۴
۴-۵ مهارت‌های مورد نیاز کارآفرینان..... ۱۹۷
۴-۶ نتیجه‌گیری..... ۱۹۹

۵- مراحل ایجاد کسب‌وکارهای ورزشی

- ۱-۵ مقدمه..... ۲۰۳
۲-۵ آمادگی ورود به دنیای کسب‌وکارهای ورزشی..... ۲۰۴
۳-۵ مدل کسب‌کار، رویکردی علمی به عملکرد کسب‌وکارهای ورزشی..... ۲۰۴
۴-۵ نمونه‌ای از طرح گام به گام برای ایجاد یک کسب‌وکار ورزشی..... ۲۱۰
۵-۵ نتیجه‌گیری..... ۲۱۲

- پیوست..... ۲۱۳
منابع..... ۲۲۹
واژه‌نامه فارسی به انگلیسی..... ۲۵۵
واژه‌نامه انگلیسی به فارسی..... ۲۷۱
نمایه..... ۲۸۷

پیشگفتار

کارآفرینی، موضوعی است که طی دهه‌های گذشته در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها اهمیت زیادی پیدا کرده است. در این راستا دولت‌ها برنامه‌های ویژه‌ای را برای توسعه و رشد کارآفرینی تدوین و اجرایی کرده‌اند. با توجه به این موضوع و نیز روند بیکاری در صنعت ورزش و انتظار فارغ‌التحصیلان و ورزشکاران برای استخدام و از سوی دیگر بودجه انقباضی دولت و ورزش دولتی ایران، ضرورت توجه به کارآفرینی در ورزش مورد توجه جوامع و به‌ویژه جوامع در حال توسعه است.

کارآفرینی در ورزش و نیز کارآفرینی ورزشی، دو واژه‌ای است که در پژوهش‌ها به کار رفته است. کارآفرینی ورزشی ایجاد و خلق ارزش ورزشی است، حال آنکه کارآفرینی در ورزش ایجاد ارزش به‌واسطه ورزش تلقی می‌شود که ممکن است هر صنعتی را شامل بشود. تعاریف گسترده و انواع مختلفی از کارآفرینی در ورزش وجود دارد که خود ناشی از فرصت‌های زیاد پیش‌روی ورزش است. در این رابطه می‌توان گفت کارآفرینی تحت تأثیر عوامل مختلفی است، اما آنچه که از اهمیت زیادی برخوردار است، نهادینه‌سازی فرهنگ کارآفرینی در جامعه است. ارزش قائل شدن برای ورزش، ورزشکاران و کارآفرینی در ورزش رویکردی است که انگیزه‌های جامعه را برای کارآفرین شدن تقویت می‌کند.

کارآفرینی ورزشی: رویکردی به...

آنچه که برای کارآفرینان و دوام عملکرد آنان در بازار مهم است، مدیریت صحیح منابع و در نظر گرفتن منافع نه تنها برای خود، بلکه برای ذینفعان (مشربان، سهام‌داران و ...) و توجه به مسئولیت اجتماعی در ورزش است، زیرا که استمرار یک کسب‌وکار و یا یک شرکت کارآفرین تا حد زیادی به پذیرش محصولات آنان در جامعه بستگی دارد.

آنچه که کارآفرینی را در کشورهای توسعه یافته متمایز از کارآفرینی در کشورهای در حال توسعه می‌کند، نوع اقتصاد درگیر در این کشورها است؛ به عبارتی می‌توان این‌گونه بیان کرد که اقتصاد در کشورهای توسعه یافته دانش بنیان و نوآورمحور است، چنان‌که به واسطه جایگاه نوآوری در صنعت و خدمات خود ایجاد ارزش می‌نمایند، حال آنکه اقتصاد کشورهای توسعه یافته عامل محور و کارآفرینی در آن براساس ایجاد اشتغال و کسب‌وکارهای محلی است که در این راه موانع اساسی بر سر راه کارآفرینی و کارآفرینی ورزشی قرار دارد که از جمله مهم‌ترین آنها را می‌توان به موانع حقوقی و خلأ قانونی در ورزش (قوانین واگذاری باشگاه‌های دولتی، قوانین مربوط به خصوصی‌سازی، قوانین مربوط به صحنه‌گذاری در ورزش و ...) دانست.

آموزش کارآفرینی موضوعی است که در بسیاری از کشورها مورد توجه قرار گرفته است. استانداردهای لازم برای دروس تربیت بدنی و پرورش مهارت‌های لازم و آگاهی از نیازهای محیطی می‌تواند به ایجاد انگیزه‌های کارآفرینانه کمک نماید و دانش‌آموختگان را برای ورود به دنیای کسب‌وکار علاقه‌مند سازد. متأسفانه رتبه‌بندی دانشگاه‌های امروز ایران براساس تعداد مقالات علمی، تعداد فارغ‌التحصیلان، تعداد استادان و ... بنا نهاده شده است در صورتی که دانشگاه‌های جهان بر کارآفرینی تأکید داشته و بر ارتباط هر چه بیشتر صنعت با دانشگاه تمرکز دارند، در واقع نسل سوم دانشگاه‌ها، یعنی دانشگاه کارآفرین است که می‌تواند در

پیشگفتار

جامعه ایجاد ارزش کند و دانشجویان را از توجه صرف به مدرک و مدرک‌گرایی باز دارد و به کارآفرینی تشویق نماید.

امید است این کتاب با رویکردی جامع نسبت به موضوعاتی که کارآفرینی ورزشی را پوشش می‌دهد، بتواند راهنمایی برای کارآفرینان و نیز دانشجویان علاقه‌مند به مبحث کارآفرینی و ورزش باشد. در این راستا مؤلفان از پیشنهادها و انتقادهای سازنده شما اساتید محترم، دانشجویان و کارآفرینان استقبال می‌کنند.

محمد احسانی*، زینب مندعلی‌زاده